EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

RAPOTI PROJEKT

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni delegatsiooni visiit Itaaliasse 18.–19. septembril (nomaadilaagrite eriolukord)

RAPORTÖÖR: Gérard DEPREZ

(NB! I ja II lisa avaldatakse eraldi dokumendis)

SISUKORD

DELEGATSIOONI RAPORT.....3–21

1. Delegatsioon

7. juulil 2008 toimus Euroopa Parlamendi arutelu suuliselt vastatava küsimuse üle, milles käsitleti peamiselt Itaalia valitsuse otsust korraldada rahvaloendus ning seda peamiselt romi rahvusest inimeste osas, kes elavad nomaadilaagrites Latiumi, Campania ja Lombardia piirkonnas.
Istungil toimunud arutelu lõppes resolutsiooni vastuvõtmisega 10. juulil 2008 ning esimeeste konverents volitas kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) saatma Roomasse delegatsiooni, et kohtuda riiklike ja kohalike asutustega parema ülevaate saamiseks nomaadilaagrite olukorrast seoses Itaalia valitsuse võetud hiljutiste erakorraliste meetmetega.

Lühiülevaade kõnealuse teemaga seotud LIBE delegatsiooni visiidile eelnenud põhisündmustest on kokkuvõtlikult toodud käesoleva raporti lõpus.

Valik Itaalias asuvate nomaadilaagrite eriolukorda kirjeldavaid ametlikke dokumente on toodud I lisas. II lisas antakse ülevaade valitsusväliste organisatsioonide kaasabist.

Arvestades tõlketeenistuste töömahtu Euroopa Parlamendi ametiaja lõpus ei ole võimalik saada I ja II lisa täielikku tõlget.

Delegatsiooni kuulusid järgmised liikmed:
kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni esimees ja delegatsiooni juht Gérard DEPREZ, Lívia JÁRÓKA (PPE-DE), Claudio FAVA (PSE), Viktória MOHÁCSI (ALDE), Els DE GROEN-KOUWENHOVEN (Verts), Roberta ANGELILLI (UEN) ja Giusto CATANIA (GUE).

Lisaks osalesid delegatsiooni töös osaliselt või täiel määral järgmised parlamendiliikmed:
Alfredo ANTONIOZZI (PPE-DE), Mario BORGHEZIO (UEN), Armando VENETO (PPE-DE), Fabio CIANI (ALDE), Roberto FIORE (NI), Monica FRASSONI (Verts), Elisabetta GARDINI (PPE-DE), Marian-Jean MARINESCU (PPE-DE), Maria Grazie PAGANO (PSE), Luca ROMAGNOLI (NI), Senastiano SENZARELLO (PPE-DE), Adina-Ioana VALEAN (ALDE), Renate WEBER (ALDE), Stefano ZAPPALÀ (PPE-DE).

2. Visiit

18.–20. septembril 2008 toimunud visiidi käigus kohtus Euroopa Parlamendi delegatsioon Itaalia mõlema kaubanduskoja liikmete, Itaalia siseministri, Rooma linnapea, Itaalia andmekaitseinspektori ning mitme valitsusvälise organisatsiooniga.

Arvestades Euroopa Parlamendi 10. juuli 2008. aasta resolutsiooni, keskendus LIBE delegatsioon peamiselt järgmistele LIBE komisjoni pädevusse kuuluvatele küsimustele:

- otsese või kaudse diskrimineerimise oht (Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikkel 13), mis võib ilmneda rahvaloenduse käigus, mis korraldati avaliku julgeoleku eesmärgil niisuguste inimkategooriate suhtes nagu romi rahvusest nomaadid;
- inimõiguste ning eelkõige vähemuste õiguste kaitse;

- ELi kodanike väljasaatmine põhjustel, mis ei ole kooskõlas Euroopa õigusega, eelkõige direktiiviga 38/2004 (kõnealune küsimus on samuti LIBE konkreetse omaalgatusliku raporti teema, kus viidatakse olukorrale kõigis liikmesriikides, ning asjaomane küsimustik saadeti kõigi liikmesriikide parlamentidele).

18. september 2008

1. Kohtumine riigi parlamendi esindajatega[1]

Esimesel kohtumisel delegatsiooni liikmetega osalesid riigi parlamendi konstitutsioonikomisjoni ja Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees ja aseesimees ning järgmised Itaalia parlamendi esindajad[2]:
– Rossana BOLDI, senati Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees (LEGA NORD);
– Mario PESCANTE, koja Euroopa Liidu asjade komisjoni esimees (PDL);
– Domenico BENEDETTI VALENTINI, senati konstitutsioonikomisjoni aseesimees (PDL);
– Roberto ZACCARIA, koja konstitutsioonikomisjoni aseesimees (PD*)*.
Samuti osalesid kohtumisel järgmised parlamendiliikmed: Sandro GOZI (saadik – PD), Maurizio TURCO (radikaalide saadik – PD), Rita BERNARDINI (radikaalide saadik – PD), Giacomo SANTINI (senaator – PDL), Francesca MARINARO (senaator – PD).

Itaalia pool avas kohtumise tervituskõnega, milles rõhutati valmisolekut alustada LIBE delegatsiooniga kahepoolseid läbirääkimisi eelkõige järgmistes küsimustes:
– sisejulgeolek ja diskrimineerimine (Rossana BOLDI);
– millist mõju avaldab niisuguste riikide nagu Rumeenia ühinemine Euroopa Liiduga (Mario PESCANTE);
– põhiõiguste tugevdamine (Domenico BENEDETTI VALENTINI);
– vajadus võimalikult kiiresti kontrollida Itaalia õigusaktide vastavust ELi põhimõtetele (Roberto ZACCARIA), nagu Itaalia valitsus hiljuti tegi kolme dekreetseaduse eelnõuga, millega rakendatakse põgenike staatust, perekonna taasühinemist ning Euroopa kodanike liikumisvabadust käsitlevad direktiivid.

Vastuseks kõnealustele teadetele rõhutas esimees Gérard DEPREZ, et LIBE delegatsiooni eesmärk on tugevdada Euroopa ja riiklike seadusandjate vahelisi kahepoolseid läbirääkimisi, austades samas täielikult nende sõltumatust.
Sellega seoses selgitas ta, et LIBE komisjon on eelkõige mures Itaalias hiljuti vastuvõetud õigusakti pärast, mille alusel peetakse ükskõik millise kuriteo puhul raskendavaks asjaoluks kurjategija ebaseaduslikku viibimist kuriteo toimepanemise ajal Itaalia territooriumil. LIBE komisjoni, Euroopa Komisjoni ja Euroopa Parlamendi õigusteenistuse arvates on kõnealune säte diskrimineeriv ja vastuolus Euroopa Ühenduse põhimõtetega ELi kodanike vaba liikumise kohta.
Sellega seoses viitas esimees Gérard DEPREZ dekreetseaduse eelnõule, millega rakendatakse ELi kodanike liikumis- ja elamisvabadust käsitlevat direktiivi 2004/38, mis ei pruugi olla kooskõlas EÜ õigusaktidega.

Seejärel said sõna järgmised osalejad:

[1] Istungi helisalvestus on kättesaadav järgmisel aadressil:
http://www.radioradicale.it/scheda/262587/incontro-del-comitato-per-le-liberta-civili-la-giustizia-e-gli-affari-interni-del-parlamento-europeo-con-i.

[2]

- Luca ROMAGNOLI, kes rõhutas asjaolu, et Itaalias on mittekodanikel võrreldes Itaalia kodanikega isegi rohkem õigusi ja võimalusi, näiteks ei maksa nad makse ega haldustasusid. Ta esitas väite tõenduseks lisatud ülevaate;
- Giusto CATANIA viitas Euroopa Parlamendi õigusteenistuse esitatud arvamusele raskendava asjaolu ja selle diskrimineeriva olemuse kohta ning rõhutas, et Itaalias elavate välismaalastega seostatud hiljutised julgeolekuprobleemid olid õigustamatult üle dramatiseeritud;
- Els DE GROEN-KOUWENHOVEN rõhutas üllatust seoses Itaalia julgeolekupaketi vastuoluliste sõnumitega. Kui Itaalia valitsuse andmetel olid julgeolekupakett ja eriolukorra eeskirjad ette nähtud romide täielikuks integreerimiseks, kandis põhiõiguste ameti esitatud raport ning muudest allikatest pärinev teave teistsugust sõnumit, mille alusel olid võetud meetmed peamiselt surveiseloomuga, ning väidetavalt oli tegemist romi laste tõsise väärkohtlemisega *carabinieri* poolt[1].

Els De GROEN-KOUWENHOVENi kõne katkestas mitme Itaalia ja Euroopa Parlamendi liikme protest ning esimees Gérard DEPREZ palus tal keskenduda õigusloomega seotud küsimustele. Seejärel rõhutas Els De GROEN-KOUWENHOVEN veel kord Euroopa Parlamendi ja Euroopa Komisjoni muret Euroopa kodanike võimaliku diskrimineerimise üle seoses nomaadilaagritest väljasaatmisega.

Esimees Rossana BOLDI pidas Els De GROEN-KOUWENHOVENi avaldusi täiesti alusetuteks ning esimees Mario PESCANTE viitas kõnealustele süüdistustele kui Els De GROEN-KOUWENHOVENi kodumaa mõtteviisi halvale näitele.

Aseesimees Roberto ZACCARIA sekkus viivitamata, juhtides esimehe tähelepanu asjaolule, et Els De GROEN-KOUWENHOVEN ei süüdista kedagi, vaid viitab ainult välisallikatele.
Siis palus ta kuulajatel keskenduda Itaalia õigusraamistiku eriolemusele selles osas, et 2008. aasta mais vastuvõetud eriolukorra eeskirjade kohaselt rakendatakse tsiviilkaitsemeetmeid, millega nõutakse nomaadidelt sõrmejälgede võtmist. Kõnealused erilised haldusmeetmed võivad ajutiselt peatada üldnormide kohaldamise. Aseesimees Roberto ZACCARIA sõnul rakendati kõnealuseid eeskirju vähemalt esimeses etapis ebaühtlaselt ning need tekitasid tõsist muret nii riigi sees kui väljaspool riiki.
Teises etapis õiguslik olukord selgines seoses siseministri tõlgendusjuhiste vastuvõtmisega, mille oli eelnevalt heaks kiitnud riiklik andmekaitseamet (Garante).

Seejärel sekkus senaator Giacomo SANTINI, kes tuletas meelde, et eelmise Euroopa Parlamendi valitsemisajal oli ta Euroopa kodanike vaba liikumist käsitleva direktiivi raportöör. Kahjuks ei osatud sel ajal ette näha sadade tuhandete Euroopa kodanike võimalikku liikumist, nagu see juhtus pärast uute liikmesriikide ühinemist Euroopa Liiduga. Seetõttu tuleks direktiivis 2004/38 lisaks romidele arvesse võtta ka paljude teiste vähemuste olukorda.

Aseesimees Domenico BENEDETTI VALENTINI tuletas kohalviibijatele meelde, et paratamatu eriolukord ilmnes juba eelmise valitsuse ajal. Ta võttis arvesse raskendavaid asjaolusid käsitleva õigusakti suhtes tõstatatud küsimust, kuid teavitas kohalviibijaid, et Itaalia tribunal esitas kõnealuse juhtumi hiljuti Itaalia konstitutsioonikohtule ning peagi tehakse lõplik õiguslik

[1] Kõnealuse asjaolu kohtulik juurdlus on veel pooleli.

seisukoht teatavaks. Lisaks kinnitas ta, et Itaalia territooriumil elavad erinevad kogukonnad peaksid seaduse ees võrdsed olema.

Renate WEBER keskendus samuti raskendavale asjaolule. Tema sõnul on raskendavad asjaolud kriminaalõiguses üldjuhul seotud isiku konkreetse käitumisviisi, mitte staatusega. Ta pidas võimalikuks Itaalia konstitutsioonikohtu ja Euroopa Kohtu vahelist konflikti seoses õigusaktide tõlgendamisega.

Viktória MOHÁCSI esitas mitu küsimust:
- mille alusel otsustati keskenduda teatavale sotsiaalsele sihtgrupile (nomaadidele);
- miks Itaalia ei ole loetlenud romi rahvust rahvusvähemusena;
- kas konstitutsioonikohtule esitati julgeolekupakett tervikuna või ainult osa sellest;
- kas riigi parlamendiliikmete arvates on Euroopa kodanike, kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes kohaldatav julgeolekupakett õige.

Lívia JÁRÓKA küsis, kui palju romi rahvusest lapsi on Itaalia ametiasutused vanematelt ära võtnud, ning tõstatas Euroopa kodanike automaatse väljasaatmise küsimuse sooritatud kuritegude puhul, mille eest määratakse ainult kaheaastane vanglakaristus.

Senaator Francesca MARINARO rõhutas vähemuste integreerimise ja parlamendisisese dialoogi täiustamise olulisust ning seda, et tulevaste kohtumiste korraldamisel tuleks arutletavatele teemadele rohkem keskenduda. Lõpetuseks avaldas ta kiitust Euroopa Komisjoni toetusele.

Roberta ANGELILLI pidas niisuguseid kohtumisi tulemuslikeks ning kiitis heaks valitsuse algatuse esitada Euroopa Komisjonile õigusakti eelnõu. Kõnealuste kohtumiste korralduskü simuste osas pidas ta vajalikuks dokumendid tõlkida (nt valitsuse eriolukorra eeskirjad ja Punase Risti arvamus).
Euroopa Parlamendi õigusteenistuse arvamusele viidates rõhutas ta tõika, et raskendavad asjaolud võivad ELi kodanike puhul küsitavaks osutuda, kuid kolmandate riikide kodanike suhtes kohaldamisel peetakse neid seaduslikeks.
Lõpetuseks viitas ta romi rahvusest laste kriitilisele olukorrale, kuna lapsed on peaaegu maha jäetud.

Marian-Jean MARINESCU väljendas negatiivset suhtumist seoses sellega, mida esimees Mario PESCANTE oli kinnitanud seoses julgeolekuprobleemidega, mis on seotud Rumeenia ühinemisega Euroopa Liiduga, arvestades, et Rumeenia kogukond on üks aktiivsemaid ja integreeritumaid kogukondi Itaalias. Probleemid on olemas, kuid neid ei saa üldistada. Seda silmas pidades esitas ta kaks küsimust: mis on rahvaloenduse tegelik eesmärk ning kui on tõesti tegemist sotsiaalse eriolukorraga, siis kuidas ametiasutused kavatsevad selle lahendada?

Esimees Rossana BOLDI **rõhutas**, et kõigepealt on vaja teha kindlaks kõigi, eriti laste isikud, et vältida nende ärakasutamist kriminaalsete võrgustike poolt.

Sandro GOZI arvates seisab Itaalia ees ülesehituslik probleem, mida pole võimalik lahendada eriolukorra vahenditega.
Ta teavitas LIBE delegatsiooni opositsiooni hääletamisest dekreetseaduste kehtestamise vastu, mis tugines samadel väidetel, mille tõstatasid LIBE delegatsioon ja Euroopa Komisjon eelkõige seoses raskendava asjaoluga.

Viidates direktiivi 2004/38 ülevõtmisele Itaalia poolt, leidis ta, et Euroopa kodanike (kes ühe dekreedi kohaselt peaks esitama tõendeid rahaliste vahendite seaduslikkuse kohta) tõendite esitamise kohustuse tühistamine ei ole direktiiviga kooskõlas. Veelgi enam, kui ELi kodanik ei ole kolmekuulise Itaalias viibimise jooksul end registreerinud, ei tohi see õigustada ELi kodaniku väljasaatmist.

Aseesimees Domenico BENEDETTI VALENTINI ütles vastuseks Lívia JÁRÓKAle, et iga väljasaatmise üle peaks otsustama kohtunik, mitte haldusasutus. Vastuseks Viktória MOHÁCSIle tuletas ta meelde, et Itaalia meetmed ei ole suunatud konkreetsele vähemusele ning igal juhul on Itaalia ühiskonda integreerumine kahesuunaline protsess, mille saavutamiseks on vaja kõigipoolset siirast tahet.

Esimees Rossana BOLDI kuulutas kohtumise lõppenuks, öeldes, et kohtumine oli tulemuslik, ning ta pidas vajalikuks jätkata riigi parlamendiliikmete ja Euroopa Parlamendi liikmete suhete tugevdamise eesmärgil probleemidele enam keskendatud ja paremini ettevalmistatud kohtumisi.

2. Kohtumine riiki esindavate ja valitsusväliste organisatsioonidega

Esimees Gérard DEPREZ tõstatas pärast kõigi institutsioonide ja valitsusväliste organisatsioonide tervitamist järgmised küsimused:
1) kõnealuste institutsioonide ja organisatsioonide konkreetne roll seoses nomaadilaagrites läbiviidud rahvaloendusega;
2) kuidas rahvaloenduse abil andmeid koguti;
3) kuidas kõnealused institutsioonid ja organisatsioonid hindavad romide olukorda Itaalias ning kuidas tagatakse inimõiguste ja kodanikuvabaduste kaitse.

ÜRO pagulaste ülemvoliniku büroo (UNCHR) esindaja Paolo ARTINI märkis, et 160 000 Itaalias elavast romist 20 % on pärit Balkanilt ning neid ei saa välja saata, kuna neid saab pidada varjupaigataotlejateks. Ta mõistis hukka mitmetes Itaalia ühiskonna sektorites süveneva rassistliku ja ksenofoobia õhustiku ning üldisemas kontekstis süvenevalt ükskõikse avaliku arvamuse kolmandate riikide kodanike olukorra suhtes.
Kahjuks ei rakenda Itaalia ametiasutused tõelist integratsioonipoliitikat ega mõista piisavalt tugevalt hukka rassistlikke tegusid ega mõningatel juhtudel täitevasutuste ametnike poolt toimepandud väärkohtlemise ja vägivalla juhtumeid. Ta tuletas meelde UNHCRi romide hartat ning väitis, et praeguse olukorra peamine põhjus on poliitika ja poliitikute tahte puudumine.

ÜRO Lastefondi UNICEF esindaja Roberto SALVAN selgitas, et UNICEF viis läbi diskrimineerimise kõigi vormide vastase ja laste õiguste eest võitlemise kampaania ning korraldas mitmeid kohtumisi ja arutelusid siseminister Roberto MARONIga seoses julgeolekupaketi ja eriolukorra eeskirjade võimalike mõjudega. Ta rõhutas vajadust pidada romide kogukonnaga tõelisi läbirääkimisi ning romide kui rahvuse tunnustamist Itaalia poolt Euroopa Nõukogu konventsiooni alusel. Ta rõhutas vajadust tõhusa integratsioonipoliitika järele, kusjuures edendataks haridustegevust, tööhõivet, laste õigusi, tervishoidu, elamuehitust jne.

Itaalia Punase Risti (IRC) esindaja Fernando CAPUANO väitis, et IRC töötab vahendajana valitsuse määratud erivoliniku heaks ning rahvaloendusega seotult on IRC tegev vaid Roomas.

IRC ei ole seotud rahvaloenduse operatsioonidega Napolis ja Milanos, viibides nimetatud kohtades vaid tervishoiuprobleemide tõttu.
Punane Rist kogus Roomas rahvaloendusel vabatahtlikult osalenud inimestelt kaarte, *fogli notizie*, mis sisaldasid tervise- ja isikuandmeid, ning jagas tervishoiu- ja kodanikuteenustele vaba juurdepääsu võimaldavaid erikaarte.
Rahvaloenduse osas tegutses Punane Rist 36 peamiselt ebaseaduslikus laagris, keskendudes põhiliselt kaitsetumatele inimestele. IRC jätkab vahetult andmete kogumist hetkeolukorra kohta kuni oktoobri keskpaigani.
Punase Risti sõnul ei olnud sõrmejälgi vaja võtta ning kõiki isikuandmeid hoitakse IRC andmekaitseametniku käes ning juurdepääsu kõnealustele andmetele võimaldatakse vaid rangetel tingimustel (nt kohtunikele, kes teevad järelepärimisi seoses kriminaaluurimisega).
Anonüümsete andmetega variant saadetakse statistilisel eesmärgil vastavale asutusele.
Nii tehes tõlgendab IRC oma missiooni kui võimalust anda identiteet 2 500 kaitsetus olukorras olevale inimesele.

Fernando CAPUANO vastas seejärel mitmele küsimusele, mille esitasid Els De GROEN-KOUWENHOWEN, Adina-Ioana VALEAN, Renate WEBER, Luca ROMAGNOLI, Mario BORGHEZIO ja Monica FRASSONI.

OPERA NOMADI esindaja pr LUONGO esitas romide vähemuse kohta arvulisi üldandmeid, tuletades meelde, et romid elasid Itaalias juba XIV sajandil, neist 60–70 % on alla 18 aasta vanused ning nende eluiga on võrreldes teiste rahvustega keskmiselt 20 aastat lühem. Haritud inimesi on nende hulgas vähe ning hooletusse jäetud või kuritarvitatud lapsed võetakse sageli vanematelt ära ja pannakse lastekodusse.

AMNESTY INTERNATIONALi esindaja mõistis hukka rassismi ja ksenofoobia süvenemise Itaalia avaliku arvamuse teatud valdkondades (kõnealune nähtus teeb muret ka mõnele kõrgemale riigiasutusele) ning kolmandate riikide kodanike suhtes kasvava viha ja hirmu. Tema sõnul süvendab kõnealust murettekitavat avalikkuse suhtumist mõne poliitilise partei arvamus ning eksitav avalik teave julgeolekupaketi ja eriolukorra eeskirjade kohta.

CARITASe esindaja märkis, et OPERA NOMADI andmetel elab Itaalias 200 000 romit, samas kui siseminister räägib 130 000 romist, kellest umbes 50 % on Itaalia kodanikud. Kahjuks toimus viimane üldine rahvaloendus 1995. aastal ning CARITASe sõnul on tegemist diskrimineerimisega. Kõnealune teema on aastaid kõrvale jäetud ning nüüd on see tõsine probleem. CARITASe esindajad rääkisid ka eri liiki laagritest, millest osa on seaduslikud, osa ebaseaduslikud ning millest osa haldab Rooma provints.

COMUNITA DI ST EGIDIO esindaja Paolo CIANI tuletas meelde, et siseminister Roberto MARONI ütles 25. juuni parlamendiistungil, et nad palusid prefektuuridel võtta kõigilt, sh alaealistelt sõrmejäljed, ning et ajakirjanduse kaudu edastati kõnealune sõnum avalikkusele. Pärast kõnealust teadaannet võttis valitsuse määratud erivolinik Napolis 350 inimeselt (sh 50 alaealiselt) sõrmejäljed. Kõnealune tegevus peatati Euroopa asutuste (Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu inimõiguste voliniku) kriitika tõttu. Paolo CIANI tunnistas sellest tulenevalt, et 23. juulil vastuvõetud juhised andsid õige tõlgenduse selle kohta, kuidas oleks pidanud eriolukorra eeskirju kohaldama. Kahjuks ei avalikustatud juhiseid isegi mitte pressikonverentsil, mis on tekitanud juhiste kohaldamisest huvitatud inimeste seas segadust ja raskusi.

ARCI esindaja Ilaria GRAZIANO tuletas meelde, et romid on Euroopa suurim rahvusvähemus, ning seega tuleks probleemi käsitleda Euroopa Liidu tasandil. Ta märkis, et kui tegelik eesmärk oli kõnealuse kogukonna parem integreerimine Itaalia ühiskonda, oleks sotsiaalse heaolu minister olnud selle teostamiseks parem valik. Lisaks rõhutas ta, et parem viis romide integreerimiseks oleks ühenduse esindajate kaasamine integratsiooniprogrammidesse, võideldes eelkõige laste ärakasutamise vastu ning kaotades kõik getostumise vormid.

Ühenduse ROM e SINTI INSIEME esindaja Nazzareno GUARNIERI rõhutas eelkõnelejate sõnu väitega, et romide kogukond ei ole piisavalt kaasatud, vaid on igasugustest kahepoolsetest läbirääkimistest välja jäetud. Ta rõhutas asjaolu, et romide puhul ei tohi kasutada ka ilmset positiivset diskrimineerimist. Ta esitas vastuväiteid ka olemasolevale Euroopa poliitikale kõnealuses valdkonnas ning kritiseeris ebaselgust seoses Euroopa Ühenduse poolt liikmesriikidele romide hädaolukorra leevendamiseks Euroopa tasandil eraldatud 250 miljoni euro lõpliku sihtpunktiga.

Reede, 19. september 2008

Kohtumine Itaalia andmekaitseametiga Garante.

Garante esimees professor Francesco PIZZETTI[1] (DPA) koos Mauro PAISSANi ja Giuseppe CHIARAVALLOTIga samast ametist ning kantsler Giovanni BUTTARELLIga tervitasid LIBE delegatsiooni.
Professor Francesco PIZZETTI teavitas delegatsiooni sellest, et kohe pärast eriolukorra eeskirjade vastuvõtmist palus andmekaitseamet prefektidel nende volituste ulatuses erivolinikena anda teavet selle kohta, kuidas oleks rahvaloenduse pidanud läbi viima. Saadud vastustest ilmnes, et prefektid rakendasid eeskirju erineval viisil, ning andmekaitseamet võttis eeskirjade ühtlustatud rakendamise tagamiseks ühendust siseministri kabinetiga. Seega otsustas siseminister välja anda juhised, võttes arvesse Itaalia andmekaitseameti ja ELi andmekaitseametite arvamusi, rõhutades eriti vajadust välja jätta spetsiifilised andmebaasid ja lühielulood.
Samal põhimõttel leppisid Itaalia andmekaitseamet ja siseminister rahvusel põhineva diskrimineerimise vältimiseks kokku, et etniliste ja usuliste andmete asemel kogutakse vabatahtlikkuse alusel terviseandmeid.

Seoses sellega märkis andmekaitseamet, et sõrmejälgi tuleks võtta vaid juhul, kui isikut ei ole võimalik muul viisil tuvastada, tehes erandi alaealistele vanuses kuni 6 aastat (üldnormidega nähakse ette, et õiguskaitseasutused võivad paluda alaealiselt sõrmejälgi võtta ja pärast seda võtab riigiprokurör meetmed, kuigi juhistes sätestatakse, et ilma riigiprokuröri eelneva volituseta ei või alaealiselt sõrmejälgi võtta). Vahet tuleks teha ka alaealistel vanuses 6–14 aastat, 14–18 aastat, ja täiskasvanutel.

Teabevahetus siseministri ja andmekaitseameti vahel jätkus ning kui juhised lõpuks andmekaitseametile saadeti, nõudis andmekaitseamet nende avalikustamist.
Lisaks nõudis andmekaitseamet ebaseaduslikult kogutud andmete hävitamist ning leidis, et andmebaase ei oleks tohtinud luua ning oleks tulnud läbi viia pädevad kontrollid.
Professor Francesco PIZZETTI selgitas, et:

[1] http://www.garanteprivacy.it/garante/navig/jsp/index.jsp, Piazza di Monte Citorio n. 121 00186 Roma, *e-post:* garante@garanteprivacy.it, tel: (+39) 06.69677.1.

– andmekaitseamet jätkab kohapealseid kontrolle vaid andmesubjektide palvel, et hinnata, kas juhiseid kohaldatakse nõuetekohaselt;
– andmekaitseametile ei ole siiani esitatud kaebusi isikuandmete kuritarvitamise kohta;[1]
– sõrmejälgede võtmine ning etniliste ja usuliste andmete kogumine toimus ainult Napolis rahvaloenduse alguses ning andmekaitseamet katkestas selle. Roomas ootas prefekt enne rahvaloenduse alustamist andmekaitseameti sekkumist ning Milanos on kriminaaluurimise raames sõrmejäljed võetud ainult neljalt inimeselt.

Kohtumine Rooma linnapea Gianni ALEMANNOga

Pärast sooje tervitussõnu LIBE delegatsioonile rõhutas linnapea Gianni ALEMANNO järgmist:
– nomaadilaagrite olukord on väljakannatamatu ning vaja on võtta hädaabimeetmeid;
– meetmeid võetakse erivolinike juhendamisel ning tuleb tagada inimõiguste täielik kaitse, mittediskrimineerimine ja asjaosaliste turvalisus;
– paljud nomaadilaagrites elavad inimesed on Itaalia kodanikud, ülejäänud on ELi kodanikud ja mitte-ELi kodanikud, ning seda olukorda tuleb veel täpsustada (sõltumata etnilisest kuuluvusest ja muudest asjaoludest);
– niisuguse sekkumise puhul on vaja anda abi ning tunda huvi nomaadide integreerimise vastu;
– esmalt oleks vajalik nomaadide kohta rohkem teada (vastuseks parlamendiliikme Giusto CATANIA küsimusele selle kohta, et kooliprogramme on juba alustatud, kuid ei ole võetud meetmeid nomaadilaste koolihariduse asjus ega seoses vajadusega viivitamata laagrite olukorda sekkuda);
– eelmiste linnavalitsuste ettenähtud meetmed on püsinud rahvaloenduse lõppemise ootuses, mis peaks toimuma oktoobri keskpaigas, ning pärast seda käivitab prefekt, kes omab valitsuse poolt heakskiidetud eeskirjade alusel seoses nomaadide integreerimisega kõiki volitusi, mitmeid sekkumistegevusi integreerimise, eluaseme, koolihariduse, koolituse, tööhõive jm valdkonnas.

Lisaks märkis linnapea Gianni ALEMANNO, et pärast andmete kogumist haldab neid prefekt. Vaba liikumist käsitleva direktiivi kohta teatas linnapea, et Itaalia seaduse kohaselt saadetakse Itaalia territooriumil ebaseaduslikult viibivad isikud maalt välja.

Kohtumine siseminister Roberto MARONI
ja Euroopa asjade ministri Andrea RONCHIga

Minister Roberto MARONI tervitas LIBE delegatsiooni ning meenutas esimest kohtumist president Gérard DEPREZiga, kus tõstatati eriolukorra eeskirjade küsimus.

[1] *Parlamendiliikmed esitasid üldjoontes järgmisi küsimusi: eeskirjade ja eriolukorra väljakuulutamise proportsionaalsus ja vajadus, mis juhtus eeskirjade vastuvõtmise ja juhiste avaldamise vahelisel ajal; IRCi ja ametiasutuste esitatud andmete erinevused (Giusto Catania); kuidas IRC andmeid kasutab ning kas andmekaitseamet esitab järelepärimise, et kontrollida andmete töötlemist vastavalt juhistele (Claudio Fava); kas alaealiste andmete kogumine vastab Itaalia üldnormidele või kitsendab neid (Renate Weber); lisateave rahvaloenduse ajal kogutud andmete kohta (Viktória Mohacsi); sõrmejälgede võtmine alaealistelt, rahvaloenduse ühiskondlikud põhjused, kuidas sekkus andmekaitseamet (Vittorio Agnoletto), jne (vastused sisestatakse kättesaadavuse korral ülaltoodud andmekaitseameti avaldustesse).*

Ta märkis, et eriolukorra eeskirju rakendatakse peagi ning eelkõige täiustatakse rahvaloendust ja kõnealuste isikute vajadustele pööratakse rohkem tähelepanu. Esimene raport asjaomase teabe kohta saadeti juba 1. augustil komisjoni asepresidendile Jacques BARROT'le.
Seejärel saadi komisjonilt positiivne vastus. Asepresident Jacques BARROT võttis arvesse raporti sisu, eriti minister Roberto MARONI kinnitust, et andmeid ei koguta etnilise või usulise kuuluvuse alusel. Asepresident Jacques BARROT palus end hoida kursis minister Roberto MARONI poolt prefektidele antud juhiste kohaldamisega.

Minister Roberto MARONI esitas delegatsioonile rahvaloenduse värskeimad andmed: rahvaloendusel loendati Lombardias 1588 isikut, sh 773 alaealist; Campanias 1608 isikut, sh 786 alaealist; Lazios 2679 isikut, sh 1228 alaealist.

Samuti teavitas ta delegatsiooni, et 1525 last käib koolis, mistõttu tuleb koostöös haridusministeeriumi, UNICEFi ja Punase Ristiga koostada hariduskava.
Vastavalt praegusele ajakavale lõpeb rahvaloendus kolmes piirkonnas oktoobri keskpaigas ning alles seejärel algab eriolukorra eeskirjade rakendamise teine etapp. Teise etapi jooksul peavad erivolinikud:
– leidma ajutiste laagrite asemele sobivad kohad uutele alalistele laagritele;
– tagama laste koolihariduse omandamise;
– edendama kogukondade integreerimist, sotsiaalset ja tervishoiualast abi, koolitust ja tööhõivet.
Praegu on nomaadilaagrite elanikud rahvaloendusesse positiivselt suhtunud, kuna sellega antakse neile identiteet ja tulevik.

Vastates minister Andrea RONCHIga mitmetele parlamendiliikmete küsimustele, lisas Roberto MARONI, et sekkumise eesmärk on kaotada nomaadide alandavad laagrid ja elamistingimused ning ehitada asundused, kus on rahumeelse kooseksisteerimise tagamiseks olemas vajalikud teenused ja ehitised (nt Vogheras).
Ministrid avaldasid lootust, et kuigi ei ole võimalik üle saada poliitilistest erimeelsustest, siis lõpeb visiidi tulemusena vähemalt valesti mõistmine. Roberto MARONI sõnul on Itaalia valitsus juba näidanud valmisolekut lahenduse leidmiseks, mis oleks kooskõlas ELi põhimõtete ja julgeolekupaketi kolme dekreetseaduse eelnõuga.

Kõnealuste tekstide puhul teatas minister Roberto MARONI LIBE delegatsioonile üksikasjalikumalt järgmist:
- Euroopa Komisjon oli vastuväiteid esitanud ainult ELi kodanikke ja liikumisvabadust käsitleva dekreedi osas, samas kui ülejäänud kahe meetme puhul (perekonna taasühinemine ja varjupaigad) näidati rohelist tuld;
- erinevuste vältimiseks ELi õiguse alal peavad Itaalia valitsus ja parlament teksti täiendavalt läbi vaatama ning seejärel edastab Roberto MARONI läbivaadatud teksti komisjonile ja Euroopa Parlamendile.

Juba kehtiva meetme puhul, millega kriminaalõiguses rakendatakse raskendavaid asjaolusid ajutiselt Itaalias viibivate ELi kodanike suhtes, väitis siseminister, et Itaalia ametiasutused on selgusele jõudnud, et raskendavaid asjaolusid tuleb kohaldada ainult mitte-ELi kodanike suhtes. Ta teadvustas, et kõnealune probleem tekitab vastuolusid EÜ õigusega, kuid kinnitas, et see lahendatakse eelistatavalt seaduse usaldatava tõlgenduse abil, mitte meetme ametliku muutmisega.

Enne juhiste avaldamist nomaadilaagrites korraldatud rahvaloenduse käigus ja Napolis kogutud andmete kohta ütles siseminister, et saadud andmed töötatakse vastavalt juhistele uuesti läbi.

Lisaks teavitas ta delegatsiooni, et pärast Amato dekreedi vastuvõtmist on olnud 350 üksikjuhtumit, kui ELi kodanik on konkreetse haldusakti alusel maalt välja saadetud, ning sisserändajate kinnipidamiskohtades pole praegu ühtegi ELi kodanikku.

Ponticelli laagri kallaletungide osas on siseminister Roberto MARONI sõnul parajasti käimas kriminaaluurimine.

Lisaks teatas ta, et rahvaloendusele on eraldatud 3 miljonit eurot ning teises etapis eraldavad rahalised vahendid sise- ja haridusministeerium, piirkonnad, provintsid ja haldusüksused koostöös UNICEFiga.

Siseminister Roberto MARONI andis teada, et 9. oktoobril toimub Itaalia ja Rumeenia ametiasutuste vaheline kohtumine ning 30. septembril kohtub ta Bukarestis Rumeenia siseministri Cristian DAVIDiga.

Kohtumise kokkuvõtteks küsis esimees Gérard DEPREZ siseminister Roberto MARONIlt, kas ta on õigesti aru saanud, et ELi kodanike vaba liikumist ja raskendavaid asjaolusid käsitlevad õigusmeetmed vaadatakse uuesti läbi vastavalt ELi asutuste juhistele, ning Roberto MARONI kinnitas seda.

Kahe romide laagri külastus[1]

Kõigepealt külastas delegatsioon Casilino 900 laagrit, seejärel Salone laagrit.

Casilino 900, Via Casilina, äärelinn Rooma kaguosas

Ajakirjanduse andmetel elab Casilino 900 laagris 650 inimest, sh 250 alaealist. Laager loodi üle 35 aasta tagasi ning seda pole siiani seaduslikuks tunnistatud. Isegi kui varem vedas maakonna tervishoiuteenistus laagrist välja 500 tonni jäätmeid, meenutas laager viletsas seisus barakkidest slummi. Olukorda halvendab vee- ja elektrivarustuse ning küttesüsteemi (kütmine lõpetati pärast laagrit külastanud täitevasutuste ametnike avastust, et tegemist on ebaseadusliku laagriga) puudumine.
Mitu delegatsiooni liiget külastas laagrit ning vestles elanikega elamistingimustest.
Esimees Gérard DEPREZ pidas olukorda šokeerivaks kõnealuse olukorra pikaajalisuse ning minimaalsete elustandardite puudumise tõttu.
Kohapeal esitatud mitteametliku teadaande kohaselt on Itaalia ametiasutuste prioriteet Casilino 900 sulgemine ja selle elanike üleviimine alalisse laagrisse.

Salone laager, Via di Salone 323, Rooma

Salone laagrit haldab Rooma provints koos sotsiaalkoostööorganisatsiooniga. Ajakirjanduse andmetel koosneb laager 135 vagunist ja vagunelamust ning seal elab 700 inimest. Laagri käsutusse on antud koolibuss ning osa romisid töötab väljaspool laagrit. Esmapilgul võib Salone laagris võrreldes Casilino 900 laagriga täheldada inimlikumaid elamistingimusi ning leida tõendeid inimväärikamast ajutisest asundusest.
Seetõttu on raske mõista, kuidas seal aastaid elanud inimesi ikka veel n-ö nomaadideks peetakse.

Pressikonverents – *toimumiskoht*: hotell *Ambasciatori*[2]

Pressikonverentsi saab kuulata aadressil: http://www.radioradicale.it/scheda/262633.

[1] *Laagrid andsid fraktsioonile nõusoleku 10. septembril 2008.*
[2] *Ambasciatori Palace Hotel***,** Via Vittorio Veneto, 62 – 00187 Rooma, tel +39 06 47 493.

JÄRELDUSED

Raportöör peab LIBE delegatsiooni lühiajalist visiiti tulusaks.

1. Visiit võimaldas välja selgitada ühiskondlikud pinged ning nomaadide hetkeolukorra Itaalias. Itaalia kodanike ja välismaalaste seas levib ärevus ning paistab süvenevat ebakindlus. Kasvanud on ksenofoobia ja rassism, mis on tihtipeale seotud enneolematu vägivallaga. Ühiskondlik eriolukord, mis tuuakse julgeolekupaketi ja eriolukorra eeskirjade väljatöötamise põhjuseks, püsib ikka veel ning selle ülepaisutamine meediakanalites ja poliitilistes aruteludes paistab rohkem õhutavat kui vähendavat pingeid Itaalia ühiskonnas.

2. Visiit võimaldas uurida ja osaliselt mõista Itaalia ametiasutuste võetud erinevate meetmete õiguslikku keerukust nn julgeolekupaketi raames. Julgeolekupakett ühendab endas dekreetseadust, kolme dekreeti, üht tavalise seaduse eelnõu ning nelja valitsuse määrust, mis on vastu võetud tsiviilkaitsemehhanismi alusel. Kõnealune keerukas õiguslik ülesehitus oli ja on siiani raskesti mõistetav. Meetmeid selgitati avalikkusele ja meediale lihtsustatult ning valesti, mis tõi kaasa mõned umbmäärased valdkonnad, millesse oli vaja rohkem sekkuda, nt ministeeriumi juhiste vastuvõtmine (pärast Euroopa Ühenduste Komisjoni lisateabe taotlemist ning EP resolutsiooni vastuvõtmist) valitsuse määruste täiustamiseks.

3. Kuigi üks LIBE delegatsiooni liige sai sekkumisest selgelt valesti aru (arvatavasti tõlkeprobleemide tõttu), oli kohtumine Itaalia parlamendi liikmetega väga huvitav, kuna see võimaldas kindlaks teha probleeme, mis võivad esile kerkida ELi meetmete rakendamisel (nt seoses ELi kodanike vaba liikumist käsitleva direktiiviga). Kohtumise lõpus avaldati soovi korraldada edasisi kohtumisi konkreetsemal teemal ning teha seda täiuslikuma ettevalmistusega.

4. Visiit võimaldas koguda arvamusi, märkusi ja kriitikat institutsioonide esindajatelt (nt Punane Rist ja UNHCR) ning valitsusvälistelt organisatsioonidelt asjaolu kohta, et pikka aega on riigiasutused nomaadide elamistingimusi alahinnanud ning olukord on väga ohtlik.

5. Visiit võimaldas valitsuse esindajatelt järgmiste probleemide kohta selgitusi ja kinnitusi saada:
– praegu kehtivaid raskendavaid asjaolusid ei kohaldata ELi kodanike suhtes ning seadust muudetakse (või tõlgendatakse seadusjärgselt) vastavalt, selles osas peab Euroopa Komisjon olukorda jälgima;
– tühistatakse dekreetseadus, millega muudeti Itaalia õigusakti direktiivi 2004/38 rakendamisel, ning võetakse vastu uus seaduseelnõu kooskõlas Euroopa Komisjoni soovitustega, mille alusel ei peeta kriminaalselt karistatavaks Itaalias kolmekuulise viibimise jooksul mitteregistreerimist, mille puhul tuleb märkida, et valitsus tühistas dekreetseaduse eelnõu vastavalt lubadusele;
– nomaadilaagrites läbiviidud rahvaloenduse eesmärk oli asjaomase kogukonna, eelkõige alaealiste sotsiaalse integratsiooni edendamine;
– andmebaase ei loodud ega kavatseta luua ning rahvaloenduse käigus kogutud andmeid käsitletakse võrdselt kõigi samalaadsete andmetega ning alla 14aastaste alaealiste isikuid ei tuvastata ega võeta neilt sõrmejälgi ilma kohtuorgani loata; selles suhtes on riiklikul andmekaitseametil volitused teha vajalikke kontrolle.

Minister andis teada, et olukord selgub pärast rahvaloenduse esimest etappi (oktoobri keskel), kui prefektid (*commissari*) kinnitavad alaliste ja ajutiste laagrite ümberasustamiskavad ning

määravad kindlaks asjaomase kogukonna liikmete (eelkõige laste) abistamise ja integreerimise kavad.

6. Visiit võimaldas hinnata kohalike asutuste pühendumist nomaadilaagrite, eelkõige Itaalia pealinna keskusest vaid 10 km kaugusel asuva ajutise 35aastase nomaadilaagri Casilino 900 slummisarnase olukorra lahendamiseks.

LIBE visiidile eelnenud peamised sündmused

2007

31. oktoober. Roomas vägistatakse ja tapetakse itaallanna Giovanna Reggiani. Peamine kahtlusalune on Rumeenia kodanik (kes hiljem süüdi mõistetakse). Pärast kõnealust julma kuritegu hakkab avalikkus nõudma julgeolekumeetmeid. Mitu mitte-Itaalia kodanikku saadetakse riigist välja.

17. august. Rooma äärelinnas Tor di Valles sõitnud itaallasest jalgrattur langeb rünnaku ohvriks. Jalgrattur sureb paar kuud hiljem rünnaku tagajärjel. Kaks Rumeenia kodanikku mõistetakse rünnakus süüdi.

2008

10. mai. Napoli haldusüksuse Ponticelli äärelinna piirkonnas süüdistatakse 16aastast romi tütarlast 9kuuse imiku röövimise katses. Järgmistel päevadel (12.–14. mail) tungitakse mitmele romile kallale ning tundmatud isikud süütavad mitu romi barakki. 15. mail sunniti kõiki romisid Ponticelli laagritest lahkuma ning minema teiste piirkondade laagritesse (ja koolidesse). Kuulduste kohaselt oli kõnealuse vägivaldse rünnaku taga kohalik maffialaadne kriminaalne rühmitus (Camorra)[1]. Rõhutatakse, et piirkond, kus laagrid asusid, oleks tulnud igal juhul vabastada hiljemalt 4. augustiks, et rakendada haldusnõukogu poolt heaks kiidetud asunduse rehabiliteerimisprogrammi. 29. mail 2008 mõistis siseministeeriumi riigikantsler pöördumises parlamendile kategooriliselt hukka vägivalla ja sallimatuse romide suhtes ning kinnitas taas valitsuse tahet tegutseda kindlakäeliselt, et hävitada kõnealuste sallimatust väljendavate meelavalduste põhjused juba eos. Põhiõiguste amet koostas kõnealuseid sündmusi kajastava raporti, mis avaldati 4. augustil.

21. mai. Viidates tsiviilkaitseseaduse artiklile 5 kuulutas Itaalia ministrite nõukogu esimees Campania, Lombardia ja Latiumi piirkonnas välja eriolukorra. Kõnealuse otsuse tegemise ajendiks oli avalikkuse ärevus seoses ajutiste nomaadilaagrite olemasoluga ning siseriikliku avaliku korra ohustamisega. Eriolukord kuulutati dekreediga välja kuni 31. maini 2009. Kõnealune dekreet koosneb kolmest 30. mail vastuvõetud eraldi *ordinanza*'st[2] (*ordinanza* 3676, 3677 ja 3678), millega nähakse ette rahvaloendus (sh alaealiste loendus) Napoli, Rooma ja Milano alalistes ja ajutistes nomaadilaagrites. Kohalikud prefektid määrati valitsuse määratud erivolinikena juhtima *ordinanza*'de täitmist[3].

---

[1] Juhtumit kajastav Prantsusmaa raport „Romidevastased vägivaldsed rünnakud Napoli Ponticelli piirkonnas Itaalias", lk 6; De Arcangelis: „Napoli, ancora roghi contro i Rom, la Comorra dietro gli assalti", La Repubblica, 15.5.2008, lk 11.

[2] *Ordinanza*'d on erandlikud ja ajutised haldusmeetmed, mida riigiasutus saab erandlikes kriisi- ja ohuolukordades riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil vastu võtta, omades selleks seaduse alusel volitusi (nt tsiviilkaitseseadus). *Ordinanza* peaks loetlema õigusakti, mida saab ajutiselt osaliselt tühistada, kuid peab igal juhul järgima õiguskorra põhimõtteid ning rahvusvahelisi eeskirju ning EÜ õigust. Kõnealuste õiguse kitsenduste kasutamisel tuleb arvesse võtta tingimusi, mille on kindlaks määranud Itaalia konstitutsioonikohus mitmes otsuses (kõige viimane on 16. juuli 2008. aasta otsus nr 277, sellele eelnesid 2006. aasta otsus nr 284, 1995. aasta otsus nr 127, 1992. aasta otsus nr 418, 1987. aasta otsus nr 201, 1977. aasta otsus nr 4, 1961. aasta otsus nr 26 ja 1956. aasta otsus nr 8).

[3] *Ordinanza*'des nähakse nimelt ette: **2.** Vastava volitusega volinik viib oma territoriaalses pädevusalas, vajaduse korral erandina kehtivatest keskkonna-, maastikuplaneerimis-, hügieeni- ja tervishoiu-, ruumiplaneerimisalastest, kohaliku politsei, teede- ja liiklusalastest sätetest, ja ilma et see piiraks kohustust tagada tervise- ja keskkonnakaitseks hädavajalikud meetmed, ellu järgmised algatused:
a) hädaolukorraks ettenähtud tegevuskavade koostamine;

23. mai. Itaalia valitsus võtab Itaalia julgeolekupaketi raames teisi õigusmeetmeid.

1. Esimene on 23. mai 2008. aasta dekreetseadus[1] nr 92 (muudetud 24. juulil 2008 lõpliku seadusega nr 125) „Avalikku julgeolekut käsitlevad vältimatud meetmed", milles sätestatakse eelkõige järgmist:
a) välismaalased ja ELi kodanikud saadetakse riigist välja, kui nad mõistetakse kohtuotsusega rohkem kui kaheks aastaks vangi;
b) kriminaalkuriteo toime pannud välismaalase puhul lisatakse ebaseaduslik riigis viibimine kriminaalkoodeksi raskendavate asjaolude hulka;
c) eluaseme üürimine ebaseaduslikele sisserändajatele on karistatav 6kuulise kuni 3aastase vangistusega;
d) õiguskorra üldpõhimõtete kohaselt volitatakse linnapead muu hulgas võtma tõhusaid kiireloomulisi meetmeid, et vältida tõsiseid ohte avalikule ja linna julgeolekule ja need likvideerida. Avalikku ja linna julgeolekut käsitlev mõiste on määratletud siseministri 5. mai 2008. aasta dekreedis.

2. Teise kogumi moodustavad **kaks seaduseelnõu** (esitatud parlamendile 3. juunil 2008).
Esimesega (praegu veel arutluse all olev senati akt nr 733, mistõttu on tegemist esialgse tekstiga) nähakse ette mõned välismaalaste suhtes kohaldatavad sätted, nt:
a) ebaseaduslik riiki sisenemine on karistatav 6kuulise kuni 4aastase vangistusega. Sellistel juhtudel peaks kohus pärast asja võimalikult kiiret menetlemist nõudma välismaalaste väljasaatmist;
b) välismaalasi võib isiku tuvastamiseks hoida isikutuvastus- ja väljasaatmiskeskuses kuni 60 päeva. Kui isikut ei õnnestu tuvastada 60 päeva jooksul, võib kohtunik politseijuhi nõudmisel lubada isikut veel 60 päeva kinni pidada. Maksimaalne kinnipidamisaeg pikeneb 18 kuule (varasema 60 päeva asemel);
c) politseijuht võib enne 60päevase kinnipidamistähtaja möödumist välismaalase välja saata, teavitades sellest viivitamata ka pädevat kohtuorganit;
d) Itaalia kodakondsuse saamine abiellumise teel on võimalik pärast kaheaastast Itaalias elamist.
Teine seaduseelnõu käsitleb Prümi lepingu ratifitseerimist, mis ei ole otseselt seotud kolmandate riikide kodanikega.

---

b) rändkogukondade asukohaks olevate loaga tegutsevate laagrite järelevalve ja ebaseaduslike asustuste tuvastamine;
c) punktis b nimetatud kohtades elavate inimeste, kaasa arvatud alaealiste ja leibkondade identifitseerimine ja loendamine isikuandmete registreerimise teel;
d) politsei abil vajalike meetmete võtmine punktis c nimetatud isikute suhtes, kelle puhul on või võivad olla ette nähtud haldus- või õigusmeetmed deporteerimiseks või maalt väljasaatmiseks;
e) kui olemasolevatest laagritest elamuvajaduse rahuldamiseks ei piisa, lubatud laagrite rajamiseks sobivate teiste kohtade kindlaksmääramine;
f) ebaseaduslikult asustatud alade vabastamiseks ja taastamiseks meetmete võtmine;
g) sotsiaal- ja tervishoiuteenuste minimaalse taseme taastamiseks asjakohaste esimeste sammude tegemine;
h) meetme võtmine loaga tegutsevatesse laagritesse paigutatud isikute sotsiaalse kaasatuse ja integratsiooni soodustamiseks, kusjuures erilist tähelepanu pööratakse alaealistele mõeldud toetusmeetmetele ja integreeritud projektidele, samuti algatustele salakaubanduse, kerjamise ja prostitutsiooni vastu võitlemiseks;
i) loaga tegutsevates laagrites koolituse ja kutsealase väljaõppe ning elamuehitusse või -taastamisse kaasatuse edendamiseks kasutuselevõetud algatuste järelevalve ja ergutamine;
l) hädaolukordadega toimetulekuks kasulike ja vajalike meetmete vastuvõtmine.
[1] Itaalia põhiseaduse artikli 96 kohaselt on dekreetseadus valitsuse poolt erakorralises olukorras vastu võetud ajutine, kuid viivitamatult jõustatav õigusakt. Parlament peaks dekreetseaduse otsustavaks seaduseks muutma 60 päeva jooksul selle vastuvõtmisest alates (kui seda on vaja muuta). Kõnealuse juhtumi puhul oli dekreeti muutvaks õigusaktiks 24. juulil kehtestatud seadus nr 125.

Julgeolekupaketi kolmas meetmete kogum esitati parlamendikomisjonidele kolme dekreetseaduse eelnõu[1] kujul, mille valitsus koostas olemasolevate õigusaktide muutmiseks, millega võeti üle kolm EÜ direktiivi:

a) ELi kodanike elamis- ja liikumisvabadust käsitlev direktiiv 2004/38. Dekreetseaduse kohaselt:

– peavad ELi kodanikud, kes soovivad Itaalias elada rohkem kui kolm kuud, tõendama, et neil on piisavalt seaduslikul teel saadud vahendid enda ja pere ülalpidamiseks. Neil peaks olema tervisekindlustus või nad peaksid vabatahtlikult registreerima riikliku tervishoiuteenistuse juures;

– võib ELi kodanikke avaliku julgeoleku tagamise eesmärgil territooriumilt välja saata, sh seetõttu, et nad ei ole registreerinud pädevate asutuste juures 10 päeva jooksul pärast kolmekuulist elamist Itaalia territooriumil või kui neis nähakse konkreetset, tõelist ja tõsist ohtu inimeste põhiõigustele, avalikule julgeolekule või ühiskonna moraalile. Väljasaatmine on viivitamatu, kui kõnealuste kodanike riigis viibimine ei vasta tsiviliseeritud ja turvalisele kooselule, mis võib ilmneda urbanismile ja tervishoiule iseloomulike nõuete eiramisel;

b) direktiiv 2003/86/EÜ perekonna taasühinemise õiguse kohta (kolmandate riikide kodanike ehk mitte-ELi kodanike puhul). Kõnealuse dekreetseaduse kohaselt võidakse nõuda DNA analüüside tegemist taotleja kulul, kui taasühinemise aluseid ei ole võimalik kindlaks teha taotleja päritolumaa ametiasutuste esitatud dokumentide põhjal või kaheldakse esitatud dokumentide ehtsuses;

c) pagulasseisundi tunnustamise menetlusi käsitlev direktiiv 2005/85/EÜ. Varjupaigataotlejaid, kelle suhtes on esitatud väljasaatmis- või keeldumisotsus seoses varjupaigataotluse esitamisele eelnenud ebaseadusliku sisenemisega Itaaliasse või ebaseadusliku elamisega Itaalias, ei hoita enam avatud vastuvõtukeskustes, vaid isikutuvastus- ja väljasaatmiskeskustes.

Itaalia valitsus ühendas meetmetega:

– tõhusamad kahepoolsed läbirääkimised romide päritoluriikidega Euroopas (eriti Rumeenia peaministri ja siseministriga);

– kohustuse uuendada kahepoolseid julgeolekulepinguid mitte-Euroopa riikidega, nt Liibüaga sõlmitud leping koostöö kohta võitluses terrorismi, organiseeritud kuritegevuse, narkoäri ja ebaseadusliku sisserändega (allkirjastatud 2000. aasta detsembris ning kehtib alates 2002. aasta detsembrist).

19.–20. juuni. Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik Thomas HAMMARBERGi visiit Itaaliasse. 28. juulil 2008 avaldatud raportis[2] märgib Euroopa Nõukogu inimõiguste volinik järgmist: ta tunneb muret hiljuti vastuvõetud julgeolekupaketi üle, mille sihtrühmaks olid eelkõige romi rahvusest ELi sisserändajad, ning eriolukorra väljakuulutamise üle teatud piirkondades ning sellest tingitud prefektide volituste laiendamise üle kõnealustes piirkondades. Euroopa Nõukogu liikmesriigi kiirelt vastuvõetud erakorralised õigus- jm meetmed annavad tunnistust tõsistest puudujääkidest riiklikes mehhanismides, mis ei suuda tõhusalt tegelda ühiskondlike probleemidega, mis ei ole tavaliste õigusalaste või muude meetmete seisukohast lähtudes enneolematud;

[1] Dekreetseadus on Itaalia konstitutsiooni kohaselt õigusakt, mille võtab vastu valitsus parlamendi delegeerimisel, kes määratleb järgitavad põhimõtted ja piirangud. Enne õigusakti lõplikku vastuvõtmist peaks valitsus pädevate parlamendikomisjonidega nõu pidama.

[2] Vt: https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1309811&Site=CommDH&BackColorInternet=FEC65B&BackColorIntranet=FEC65B&BackColorLogged=FFC679.

märgib, et vaatamata riigis laialdaselt levivale vastupidisele suundumusele sätestatakse rahvusvahelises õiguses selgesõnaliselt põhimõte, et läbisõidu- või võõrustajariigid ei tohiks kõigest immigratsiooniseadust rikkunud välismaalastesse suhtuda kui kurjategijatesse ega võimalikesse kurjategijatesse. Vastavalt 1990. aasta võõrtöötajate ja nende perekonnaliikmete õiguste kaitse rahvusvahelise konventsiooni artikli 17 lõikele 3 tuleks sisserände eeskirjade rikkumise tõttu kinnipeetud rändajaid süüdimõistetud isikutest või kohut ootavatest kinnipeetutest võimaluse korral eraldi hoida. Kuigi Itaalia ei ole kõnealuse konventsiooniga ühinenud, tuleb voliniku arvates kõnealune tekst rändajate õiguste kaitsmisel ja nende kriminaalkurjategijatena käsitlemise vältimiseks aluseks võtta. Kahetsusega märgib ta valitsuse lahkarvamusi seoses kõnealuse küsimusega;
Itaalia on jõuga Liibüasse tagasi saatnud arvukalt ebaseaduslikke sisserändajaid, kuigi tundub, et kõnealuste riikide vahel ei ole sõlmitud tagasivõtulepingut. Seetõttu on Itaalia ametiasutuste sõnul kõnealuste tagasisaatmiste puhul tegemist Itaalia-poolse Liibüast pärit väljasaadetute päritoluriiki tagasisaatmise kavandamise ja jälgimisega[34].

25. juuni. Siseminister Roberto MARONI esitab Itaalia senati konstitutsioonikomisjonis julgeolekupaketi ning selgitab valitsuse strateegiat:
– ebaseaduslike sisserändajate väljasaatmise lihtsustamiseks käsitletakse ebaseaduslikku sisenemist kuriteona;
– teiste ELi liikmesriikide kodanike väljasaatmise lihtsustamiseks, kui kõnealused kodanikud ei registreeri end kolme kuu jooksul, ei esita tõendeid seaduslike rahaliste vahendite olemasolu kohta ega ela seadusega ettenähtud tingimustele vastavates elukohtades.
Järgmisel päeval teatas ajakirjandus Napolis alanud rahvaloendusest.

2.–3. juuli. Itaalia alaline esindaja teeb komisjonile (asepresident Jacques BARROT'le) teatavaks Itaalia julgeolekumeetmete teksti.
Asepresident Jacques BARROT palub siseminister Roberto MARONIlt lisateavet, seda eriti kavandatavate meetmete, rahvaloenduse õigusliku raamistiku, eesmärkide ja sellega seotud toimingute kohta. Komisjon palub lisateavet julgeolekupaketi muude aspektide kohta seoses EÜ/ELi õiguspädevusega.

7. juuli. Siseminister Roberto MARONI kohtub mitteametliku justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungi raames asepresident Jacques BARROT' ja president Gérard DEPREZ'ga.
Siseminister Roberto MARONI esitab esialgse teabe nomaadilaagrite kohta Itaalias (700–1000) ning asjaolu kohta, et rahvaloendusega püütakse asjaomastele isikutele anda sotsiaalabi.
President Gérard DEPREZ väljendab siseministrile muret seoses *ordinanza*'de ebamäärase sõnastusega ning teavitab teda Euroopa Parlamendi kavatsusest samal päeval arutada resolutsiooni vastuvõtmist, milles väljendatakse suurt muret seoses romide (kellest enamik on ELi kodanikud) kaudse diskrimineerimise ohuga. Seetõttu lubab ta viivitamata teavitada fraktsioone saadud selgitustest ning siseminister Roberto MARONI poolt esitatud kutse Itaalia külastamiseks olukorra hindamise eesmärgil võimalikust vastuvõtmisest.

9. juuli. Jonathan FAULL (õiguse, vabaduse ja turvalisuse peadirektoraadi peadirektor) kirjutab Itaalia alalisele esindusele, paludes Itaalial 2008. aasta juuli lõpuks esitada raport *ordinanza*'de rakendamise kohta. Ta küsib eelkõige järgmist:
– kas Napolis läbiviidud esimest rahvaloendust (usulise ja etnilise kuuluvuse alusel) võib pidada kordumatuks juhtumiks;

– kas andmekaitse põhimõtteid arvestatakse eelkõige sõrmejälgede võtmisel ning kas alla 14aastaste alaealiste tuvastamine toimub õiguskorra alusel ning ainult isikutuvastuse eesmärgil;
– milline on olukord Itaalia ülejäänud territooriumil, kus eriolukorda pole välja kuulutatud;
– esitada Euroopa Komisjonile ülejäänud pooleliolevad seaduseelnõude tekstid, mis on seotud julgeolekupaketiga (kolm dekreetseadust, mis käsitlevad vastavalt ELi kodanike liikumist ja elamist, kolmandate riikide kodanike taasühinemist perekonnaga ning põgenike kohtlemist).

10. juuli. Euroopa Parlament võtab vastu resolutsiooni[1], milles väljendab tõsist muret seoses erakorraliste meetmete, nt *ordinanza*'de kasutuselevõtuga (millega tühistatakse üldreegel), romide kogukonna kaudse diskrimineerimise võimalusega (vastavalt Napolis laialijagatud esimese rahvaloenduse ankeetidele), andmekaitset käsitleva direktiivi (95/46), kaitset rassilise ja etnilise diskrimineerimise eest käsitleva direktiivi (2000/43) ning ELi kodanike vaba liikumist käsitleva direktiivi (2004/38) võimaliku rikkumisega.

17. juuli. Siseminister võtab pärast Itaalia andmekaitseameti arvamuse saamist vastu juhised, mida Napoli, Rooma ja Milano volinikud peaksid järgima isikuandmete, eriti alaealiste andmete kaitsmisel (vastavalt EÜ nõuetele) ning vältimaks eriandmebaaside loomist rahvaloenduse läbiviimisel.

1. august. Minister Roberto MARONI saadab asepresident Jacques BARROT'le raporti nomaadilaagrite eriolukorra esimese etapi kohta ning kolme dekreetseaduse tekstid, mida muudeti pärast parlamendikomisjonides läbivaatamist (vt eelpool), kuid mis pole veel lõplikud. Kõnealune andmeedastus on märk riigi valitsuse eriline hea tahte väljendus Euroopa Komisjoni suhtes.

3. ja 16. september. Asepresident Jacques BARROT' ja LIBE koordinaatorite (ning ametlike delegatsiooni liikmete) vahelised ettevalmistavad kohtumised.

[1] Parlamendi vastuvõetud tekstid: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0361+0+DOC+XML+V0//EN.